

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrta leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v dijaškem semenišču (Knabenseminar). — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamesne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Dobrotljivi naš cesar Franc Jožef I.

Slovenske pokrajine trpijo zadnji čas skoraj vsako leto po groznih uimah, silnih nalivih, strahovitih točah. Zaporedom smo javne milosti predmet. Bojimo se uže, da nam ne bi ta vir popolnem vsehnil, ker smo prepogosto iz njega zajemati prisiljeni. Tem bolje prosimo Boga, naj nam prizanaša, naj nam nebo nad nami usmiljenejši stori. Mile prošnje še niso bile uslišane vsem.

Kakor je lani toča neusmiljeno slov. bistriški, konjiški okraj, potem deloma celjski, šoštanjski in mariborski zadela, tako je letos dne 30. in 31. maja potokla sloveče Slovenske gorice, najhuje pa ormožki in ljutomerski okraj. Tukaj so pridelki vničeni po njivah, vinogradih pa na drevju. Nekateremu vinogradu ni pustil led toliko zelenja, da bi z njim pintno kupico zateknil. Nesreča je toraj velika, škoda neznana, pomanjkanje in glad pa gotov. Če kde in kedaj, tako je tukaj treba pomagati. Toda o tem ni bilo do sedaj veliko čuti. Zavoljo prepogostih nesreč hočejo se ljudje nekako navoliti; nobeden se ne upa začeti.

Temu so konec storili predobrotljivi naš vladar, svitli cesar Franc Jožef. Čeravno so skoraj vsako leto mnogo porazdeliti dali med po uimah pri nas oškodovane, so vendar se nas še zopet spomnili.

Čeravno so lani poslali po toči onesrečenim veliki dar 8000 fl., usmilili so se vendar tudi letos svojih nesrečnih Slovencev. Došel je namreč iz Dunaja veseli glas, da so svitli cesar najhuje po toči oškodovanim v ljutomerskem in ormožkem okraju velikodušni dar 4000 goldinarjev doposlali ukazali.

Naš svitli cesar slovijo zaradi mnogih prelepih lastnostij. Vendar očetovska usmiljenost, velikodušna dobrotljivost Jih odlikuje med vsemi vladarji celega sveta.

Noben cesar, noben kralj ne izda vsako leto med uboge, onesrečene ljudi toliko, kakor naš predobrotljivi cesar Franc Jožef. Ta lastnost je gotovo tudi uzrok, da ni nobeden cesar, nobeden

kralj, nobeden knez in vladar od svojih tako ljubljjen in spoštovan, kakor naš svitli cesar. Ni dežele v cesarstvu, ni naroda in skoraj uže ni kraja, ki bi ne imel spomina cesarjeve dobrotljive roke.

Tudi Slovenci vseh pokrajin moremo temu pričati. Zato pa tudi hranimo svojemu cesarju najiskrenejšo ljubezen, najgorkejšo hvaležnost in najprisrčnejšo vdanost, ter želimo, da nam Bog živi in ohrani dobrotljivega cesarja Franca Jožefa I.

Kaj hočejo Mihaličeve prošnje in kaj je z njimi storiti.

(Izvor. dopis iz Haloz)

V štev. 22. je „Slov. Gospodar“ prinesel dopis iz gornjeradgonskega okraja, v katerem se pravi: Vklub temu, da je po štiri, pet, šest let vsak dan šiba pela, korbač žvižgal in kečka se pipala, še se pri Negovi, Kapeli ali kder si bode na Slovenskem nikdor ni nemščine naučil in se nje ne bode, če pozneje ne gre v mestno šolo, ali nekaj časa kam na nemško služiti, kar še je najbolj pametno in tudi brez stroškov.

Pita se, kaj pa je vzrok, da ne šiba, ne korbač, pa ne kečkanje pri tem nič ne pomaga?

Odgovor. Najglavnejši vzrok je to, da se je delo na tako bedasti način opravljalo, da ga ni mogoče noreje si zmisлити. Če si močen kot Peter Klepec, ki je sedem novih podkov naenkrat v roki razdrobil, itak ne bodeš strahoval bika, ako ga primeš za rep, namesto za roge.

Ravno tako je s podučevanjem nemščine v šoli. Namesto da bi se bar štiri leta počakalo, dokler se niso deca v svojem ljubem domačem jeziku gladko brati, lepo pisati in dobro računati naučili, in še le potem, ko se njim je na tak način v prvih štirih letih pamet dovoljno razbistrila, tudi nemščina kot učebni predmet pridodala; mesto tako pametnega postopanja se nemški kvas že v drugem, na mestih pa celo v prvem šolskem letu postavlja, in zato od njega ni bilo hleba.

Po onej postavi, ki so jo iztuhali taki liberalci, kakoršen je ptujski Mihalič, moralo bi vsako dete od šestega do štirinajstega leta, tedaj polnih osem let, v šolo hoditi; kaj takega pa pri nas na deželi ni mogoče; šest let je poprek dovoljno, in zdaj se že skoro vsakemu bolje odrašenemu otroku dozvoli izstopiti, če je šest let pridno v šolo pohajal.

Če ima otrok tudi dobro glavo, kar je pri nas Slovencih navadno, itak mu treba najmanjše štiri leta, da se zraven kerščanskega nauka nauči dobro in razumno brati, pisati in računati; v krajšem času pa to ni mogoče.

Nemški jezik pred petim ali šestim šolskim letom v slovenske šole rivati je taka neumnost, da si večje bedastoče pameten človek ne more domisliti.

Naj nikdor ne misli, da Mihalič in njemu podobni tega nebi vedeli. Ali taki ljudje hočejo, da se naša slovenska deca ne ednega, pa ne drugega nebi v redu naučili, potem bo se leži z nami ravnalo, kakor bo se njim dozdevalo, in zato nam pri vsakej priliki ustno in pismeno pravijo: le nemški, le nemški! koj v početku!

Če se v petem šolskem letu z nemščino počne, in se otrok vsaki šolski den, recimo deset besed nauči, se je za dve leti, to je v petem in šestem šolskem letu, naučil 5000 nemških besed, če vzamemo, da je v dveh letih 500 šolskih dnevov.

Več ko 5000 nemških besed pa slovenskemu kmetu ni treba in naj se pes obesi, ako vsi nemškutarji, koje si je tisti Mihalič v krošnjo zaphal, čez 5000 nemških besed vkup spravijo.

Pa Mihaličevemu Honzu ne gre v račun, da bi se slovenskej deci morala poprej malo pamet zbistriti in še le potem z nemščino početi; kaj takega Bog ne daj! Če bode haložki in v obče slovenski kmet v svojem jeziku dobro pisati umel, podučljive slovenske knjige, „Gospodarja“, „Novice“, „Mir“ in tem podobne domače časnike bral, bo z nemškutarskim rogoviljenjem, amen! Honzova in Glantschniggova mošnja bi bržčas grižo dobila. To taki strici prav dobro vejo, in za tega voljo vam pravijo: nur tajč, nur tajč!

Mihalič in njemu podobni vam morebiti pravijo: Slovensko dete si slovenščino že seboj na svet prinese, čemu bi se še nje v šoli učilo, naj se raji koj v početku z nemščino začne.

Oho! moj Honza o kako, pa te to pride, da še nje Ti zdaj ne veš, pa že imaš svojih 50 let na plečah?

Odgovoril bodeš: ko sem še po lotmerskih ulicah v janjki skakal, počela se je že v drugem šolskem letu nemščina in zato neumem „wendisch“ pisati. Tako je, v tem grmu zajec leži. Ljubi moj Honza, Ti si dobrih 16 let po šolskih klopeh hlače trgal, in po velikih neprilikah, konečno vendar le „jezični dohtar“ postal, in imaš vedno s Slovenci posla in si pri njih „zlate kovaš“ in

pri drugih pa izdajaš, pa neumeš slovenski pisati, kajti se tega v šoli nisi naučil. Česar se pač mlad Hanzek ni naučil, onega starjak Hanza ne znade.

Ko bi se naši kmetje Tvojih naukov poprijeli in njihova deca že v drugem šolskem letu z nemščino počela, na mesto še le pozneje, ko se njim pamet že bolje razbristila, ne bodo nazadnje znali ne v ednem, ne v drugem jeziku ne brati ne pisati, in to je ravno ono, kar bi menda Tebi in podobnim bilo prav po volji, ali ne?

Kdo je le enkrat imel priliko videti kako pismo nemškutarskih „gomaindaforšteharov“ in drugih „Krucov“ ne bode nikdar pozabil na kosmate koštrune v njihovej nemščini.

Če nemčur vidi pri poštemem slovenskem kmetu „Slovenskega Gospodarja“, „Novice“, „Mir“ in kaj podobnega, ga omamica zgrabi in mu je mrak pred očmi, kajti takega kmeta je najtežeje obriti.

In brili bi vas radi naši nemčurji in Krucci tudi zanaprej, kakor dozdej, zategadelj vam pravijo: ne učite se v šolah slovenski, kar itak že veste, ampak zahtevajte nemške šole, pri tem pa prav dobro vejo, če se z nemščino prerano začne, da se deca tega in onega ne naučijo, še onda ne, če bi, postavim Leskovskemu učitelju tudi ondašnji židov pomagaj.

Kaj tedaj imamo storiti, bodete me morebiti pitali?

Odgovor: Pri krajnem šolskem svetu naj se ostro pazi na to, da se v šolah nemška beseda ne čuje poprej, dokler se deca zraven krščanskega nauka popolnoma dobro slovenski brati, lepo in pravilno pisati, in bistro računati ne naučijo, tedaj nikakor ne pred petim šolskim letom; v petem šolskem letu pa se v imenu Božjem naj pristopi tudi k nemščini kot učnemu predmetu.

Na tak način bodo se vam deca lehkko par tisoč nemških besed naučili, pozneje pa pošljite dečke na pol leta, ali na leta dni, med trde Nemce službovat, naj se tako za silo nemški govoriti navadijo.

Kedar pa dobite kako prošnjo, katero vam po svojih hlapcih vriva tisti Mihalič, ki se vsakega posla najraji od zadi loti, onda njo prav debelo prečrkajte, pa na njo napišite: „mars caruk nach Pettau“.

Toliko za dnes, prihodnjič pa nekaj.

Gospodarske stvari.

Kje, kedaj in zakaj pikajo bučelice.

(Konec.)

11. Pikati bodo tudi začele, če jih tvoja sapa zadene. Človeške sape ne morejo strpeti. Kdor kadi, bode dobro storil, ako sapa na se drži.

12. Kedar pred panjem okoli žrela ležeče bučele zajameš v kako posodo, brž se ti bodo

vsule v glavo. Take buče so večidel stare delavke, tedaj raji pičijo od mladih. Dobro jih je prej nekoliko poškopiti in potem zajemaj od spodaj navzgor.

13. Kedar boš roj, ki se je na prav vejasto drevo vsedel, s kakim omelom iz perja ometal, brz ti bodo zašumele v glavo. Posamezno gosje pero je boljše za ta posel.

14. Kedar se v panju o veliki vročini in pri prav močnih ljudstvih kak sat odtrga, to jih napravi strašno gnevne.

15. Kedar je nebo oblačno in velika soparica, da vsak trenutek nevihta grozi, so buče zelo hude. Električna, ktera se po zraku nahaja, jih prej ko ne draži.

16. V dežji, ko mirno v panji sede, ali rano zjutra, so tudi slabe volje. Zato naj se vsi opravi z njimi, če le mogoče, takrat opravljajo, kedar prav močno letajo, če se ni ropanja bati. Buče delavke, toraj naj hujše pičljivke, takrat niso doma in ko domu pridejo, so nabire težke in pri najboljši volji ne morejo pikati.

17. Kedar so buče brez matice in imajo samo matične celice, iz katerih si nove matice pričakujejo, takrat so tudi rade hude. Posebno nevarno jih je v mladi zalegi motiti, od ktere prihodnost celega panja odvisi. Če imajo oplojene matice, so tudi lahko razdražene.

18. Kedar sploh nimajo matice, pa so vendar precej močne in brez trotove zalege in vse ljudstvo le iz starih bučel obstoji in v panji nič k delu nimajo, take buče so tudi rade hude. Če imajo pa trotove zalege in toraj jedno ali več takih bučel delavnih, ki jajca ležejo, takrat niso tako hude, ker so več ali manj v normalnem stanju.

20. Je še brezštevilno nevažnih vzrokov, zaradi katerih buče rade pikajo. Kdor se začne z bučelarstvom pečati, naj pazi posebno pri odpiranju panja na buče, ki od vseh strani na povnici proti duricam hité. Te so najhujše.

lahko je, bučel ne razdražiti, težko pa razdražene zopet pomiriti. O pravem trenutku nekaj dima buče vpokoji.

Pa vse malenkosti, kako je treba z bučelami previdno ravnati, se ne dajo učiti. Vaja in pa spoznanje bučelne nature in njih lastnosti so naj boljši kažipot pri bučelah za mladega bučelarja.

Trtna uš se je v Istriji okolo Pirana dalje razširila, čeravno so l. 1880 poruvali 127.041 trsov in vinograde prekopane zalivali z žveplenim oglikom, kar je stalo 20.777 goldinarjev. V brežiškem okraju pa je ugrabila trs v 15 katastralnih srenjah.

Sejmi na Koroškem: 24. junija Gutštajn, 28. junija Greifenburg, 30. junija Ponteba in Trebiž; na Kranjskem: 18. junija Zalog, 20. junija Roviše, 21. junija Moravče, Lašice, 24. junija Čr-

možišče, Matenja vas, Drnovo, Bohinja Bistrica, Ribnica, Višnja gora; na Hrvaškem; 22. junija Kamenica, Koprivnica, 24. junija Reka, sv. Ivan, Valpoto, Varaždin.

Dopisi.

Iz Dunaja. (Naš domači 47. regiment) je od lanske jeseni tukaj na Dunaji; to čast si je po mnogih mukah in težavah v južnem Tirolskem, kjer je prej dolga leta bil, gotovo zaslužil. Da pa so naši fantje tudi izvrstno izurjeni v vseh svojih strokah, so sijajno pokazali 6. t. m. Svitli cesar, spremljani od nadvojvodov in najviših vojaških dostojanstvenikov, pregledali so ta dan v „prateru“ natančno naš regiment, ki se je pri vsem tako dobro obnašal, da je naj viši vladar že večkrat med vajami vojake glasno pohvalil s klici: dobro, dobro! H koncu je izrazil oficirjem in vojakom svojo posebno zadovoljnost. Tudi vsi dunajski listi pišejo jako pohvalno o našem polku, tako da smemo na svoje rojake res ponosni biti. Posebno zanimati pa mora vse Slovence res očetovsko ravnanje našega cesarja, ki je mnogo vojakov nagovoril v milem našem slovenskem jeziku: „Kako se vam dopade vojaško življenje? Kako ste zadovoljni pri vojakih?“ i. t. d. Veselje naših korenjakov nad takimi besedami si lahko pač vsakdo sam misli. Seveda so odločno odgovarjali: Prav dobro, Veličanstvo!“ Slovenec že lahko kaj takega reče, ker je zmiraj verno cesarja služil in ga še služi. Tako se spoštuje naš jezik in od koga! Kaj poročete k temu vi, ki pljuvate v lastno skledo in se svojega jezika sramujete, ker vam je premalo „gospodski?“ In kaj vi, ki od Slovencev živite, pa jih zaničujete, zatirujete in pri napredku ovirate?! Vzemite si vendar za vzgled ravnanje našega svetlega cesarja in kmalo se bodo vresničile njegove zlate besede: Ja z hočem mir svojim narodom!

M.

Iz St. Ilja pri Velenji (Zahvala, inštalacija, slovenske prošnje) Sveta dolžnost veže me, se blagemu gospodu c. kr. okrajnemu glavarju Slov. graškemu plem. Finetti-ju, zopet zahvaliti za 45 fl. a. v. koji znesek je omenjeni gospod od visoke deželne namestnije graške, za naše, lansko leto po toči tako kudo zadete vno-gradnike in male posestnike izprositi, in meni k razdelitvi doposlali blagovolil. Solze veselja in hvaležnosti igrale so v očeh ubogih obdarovancev pri prejemanji teh blagodušnih daril. Bog nam ohrani tega blagega, za občui blagor toliko vnetega gospoda še mnoga leta. — St. Iljčani smo dobili dekanu blagemu g. Franju Trafenik-u vrlega naslednika v osebi č. g. Franja Smrečnika. Dne 21. maja bili so v pričujočnosti večinoma vseh duhovnikov cele dekanije, in brezštevilne množice ljudstva iz domače in tujih župnij od velečast.

gospoda dekana slovesno inštalirani, in v genljivo jedrnatih besedi St. Iljčanom predstavljeni in kot dušni pastir izročeni. Posebno pohvalo zaslužijo tudi naši vrli fantje, ki so č. g. župnika že v petek, 19 maja, z gromovitim streljanjem sprejeli, in v nedeljo z nepretrganim gromenjem možnarjev, svečanost pozdignili. Daj ljubi Bog, da bi ostali naš novi č. g. župnik dolgo vrsto let zdravi, veseli in zadovoljni v naši sredi v veselje njim serčno vdanih faranov. Prilичno tudi omenim, da je tukajšnja občina po g. Dr. Vošnjaku predložila „visokey zbornici poslancev“ že dve slovenski prošnji za enakopravnost slovenskega naroda v šolah in uradih i. t. d. Jako toraj obžalujemo, da sta se dva pošena St. Iljska farana iz Podkrajja, odbornika občine Veliko Pireške, od nemčurske svojati dala toliko premotiti, da sta v svojo lastno sramoto, in sramoto vseh sofaranov podpisala, se ve da na „Šotterlieferantovo“ povelje, nam nasprotno nemčursko prošnjo. Davorin Voh, župan.

Iz Škofje vasi pri Celji. (V lastno skledo pljuvati je grdo.) Škofja ves je na slovenskih tleh pa le nemški uraduje. Tudi je nedavno Michelitschevo prošnjo zoper upeljavo enakopravnosti slovensčine s 4 podpisi odposlala. Ako tej prošnji podpisane može nekaj bliže ogledamo, vidimo na čelu vsem občinskega, popolno nemčurskega duha navdanega g. župana F. Okorna. Načelnik te občine ne čuti toliko moči v sebi, da bi se iz klešč svojega nemčurskega pisarja iztrgati mogel. Druga imenitna oseba je J. Kampolšek, kateri je nekaj v pivih razredih celjske gimnazije nekaj nemških besedic se naučil in zdaj misli, da mora s svojo nemško znanostjo mož po poti svojega predstojnika hoditi. Tretja oseba se je podpisala z imenom M. Dremel, katera niti ene nemške besedice ni več in je le najbrž od drugih nemčurskih duhov zapeljan bil. Četrta je, o joj! uboga občina Škofja ves! kje si dobila ime F. Walland? V tvoji občini ga ni, mogoče, da si ga iz sosedne izposodila. Ali tam ga tudi ni. Pojdimo naprej v mesto Celje ga iskati. Mogoče da ga tam zasledimo. In res, tam stanuje tisti gospod, kateri drugim občinam svoje imenitno ime za podpise nemških prošenj v najem daje. Narodni svetovalci in odborniki te občine! če vas je še kaj, ne pustite g. županu in njegovemu pisarju občevati, kakor sama hočeta in imena mož za podpise iz tretje občine v najem jemati, ker to je za vas in za vso občino velika sramota!

Iz okolice Šoštansjke. (Spominke č. g. Sotelšeku.) Skoro bode uže tri leta prominulo, kar naš prejšnji mnogozaslužni g. župnik Anton Sotelšek v hladni zemlji počivajo, a stoprav še denes nimajo nobenega spominka postavljenega, akopram so si ga skozi dolgoletno pastirovanje v naši fari gotovo zaslužili. Vsakako bi se spodobilo ranjkemu g. župniku ličen nagrobni kamen postaviti, in neka gospa je res uže v trgu nekaj denarja nabrala. A sedaj nastanejo

težave. Blaga gospa zahteva kar naravnost nemški napis, od merodajne strani se jej pa oporeka, češ, nemški brati znajo k večjemu samo oni, ki so za spominek kaj darovali, in za sebe gotovo napisa ne napravljajo; večina ljudstva pa, kateremu je napis namenjen, da bi se ono pri čitanji istega večkrat prerano umrlega dušnega pastirja hvaležno spominjati moglo, umé samo slovensko. Naša nemška Korošica se je potem mislila uže nekoliko zdravim nazorom udati, a njeni tajni svetovalci jo je takoj zarotil, da od nemškega napisa nikakor ne sme odjenjati. Ker pa ta tajni svetovalci ravnikar nij tukaj navzoč, obrnila se je pismeno v zadevi spominka do nekega sorodnika ranjkega župnika bivajočega doli nekje pod Celjem, da bi naj on ves svoj „juridični“ upliv porabil in naši nemško pobožnej gospoj do zmage pripomogel. Dovolim si tedaj vprašati, se li na enake spominke napisi napravljajo, da bi jih večina ljudstva čitala, ali samo zato, da bi se politične demonstracije delale? Farani! vsakdo se prerano umrlega g. župnika še živo spominja, složimo se tedaj vsi brez razložka političnega mišljenja, in postavimo jim spominek, kakoršnega so si v resnici zaslužili.

Od sv. Jurija v Slov. goricah. (Toča.) Zadnji maj prinesel nam je veliko nesreče. Proti trem popoldne prihrul je velik vihar, kateremu je hitro sledila grozna toča. Pol fare je popolnoma vničene. Zadele so celo občine: Malna, Gasteraja, Žitnice, Žiče, Iurjevski dol pa le nekoliko. Zimino morajo požeti, tu in tam se nič ne pozna, ali je bilo prvlje pšenica ali rž. V nekterih vinogradih — poprej so obetali veliko — sedaj niti lista videti ni. Ljudje so vsled te nesreče zelo potrti. Vse upanje, si kaj spomagati, vzela jim je nesrečna toča. Od nas je šla potem čez Žerjavce, Porčič, ter je vničila sv. Trojiško faro, le spod. Verjanam in nekterim Senarcem je prizanesla. Tudi v spodnjih krajih — kakor sem slišal — je naredila veliko škode. Sv. Rupert ni zadet. Še drug dopisatelj piše od sv. Trojice: dne 31. maja popoldne ob 1/4 3 uri se je zasipala huda toča čez našo celo faro, ktera je od sv. Ane prišla in pri sv. Antoniji konec naredila. Vinogradom, kateri so tako lepi bili, je vse branje za toto leto se zgrdilo, žetvi cele Trojiške fare enako, pšenico in rž kosimo, kruha nam manjka že zdaj, kaj bode, ako pomoči ne dobimo? Od Malenedelje: V sredo, t. j. 31. maja je toča malo Nedeljsko faro in daleč okrog celo okolico popolnoma vničila. Vbogi kmet bo moral upanje na dobro letino zopet odložiti. Naposled se nam piše: Dne 31. majnika je celo Bolfansko faro v ljutomerskih goricah toča tako potokla, da se morajo vse zimščine pokositi. Točo je spremljal hud vihar, ki je brisal strehe z gospodarskih poslopij, pulil gozdna in sadna drevesa in vse nezrelo sadje stresil. Žalostno bilo je gledati otroke pobirajoče na pol zrele črešnje!

Iz Kozjanskega okraja. (Tagespošta) poroča, da je srenja Podčetrtek, — razun dveh cerkvenih ključarjev — Miheličev protest zoper slovensko uradovanje in slov. šole na državni zbor podpisala. Kolikor smo zamogli poizvedeti, je to poročilo neresnično. Eden izmed ključarjev je župan. Brez njegovega vedenja srenjski odbor ne more in ne sme o takih predmetih sklepati, pa tudi župan brez vedenja odbora ne podpisati. To zamore le sv. Emski župan, ki mu ni treba ne pisati ne misliti — to stori vse njegov pisar, ki je ob enem Tagespoštni dopisun. — Iz zanesljivega vira vemo, da je v Podčetrku za Miheličev protest podpise beračil tamošnji nadučitelj — Schulmann. Podpisalo ga je četvero — ako ne več, in to sami trdi Nemci. 1. Schulmann, rojen v Kamci. Slovenščina se mu je davno pristudila, ime „Flicker“ si je dal spremeniti v „Schulmann.“ On prosi, da bi slovenske otroke nemški podučeval menda zato, ker slovenski ne zna. Ako je to res, naj jo pobriše na Nemško — v Podčetrku ga ne bo nikdo pogrešal. 2. Sigismund Vaculik, apotekar, 3. Dr. Aleks. Vaculik, zdravnik. — Podpisala je njegovo ime njegova žena Matilda. Ta dva brata sta v Podčetrku obogatela — od slovenskih in hrvaških žuljev. Ta lastnost ju naj bolje sposobna dela za nemštvo. Ta dva brata se vedeta o raznih priložnostih kot velika prijatelja slov. ljudstva; ta dobrotljivost je njima pripomogla do lepega premoženja. Njino ime pa v resnici nima nemškega glasa. Po etimologiji bi smeli soditi, da so Vaculiki v tisti deželi doma, od koder pridejo vbogi rokodelci na Slovensko piskrov vezat. 4. Jakob Koscher usnjar, trd Nemeec, ki komaj svoje ime podpiše. Schulmann—Flicker—Vaculik—Koscher, to so Podčetrteški Nemci! Nobenemu Nemcu se na Slovenskem ni krivica godila; da se pa narodni odpadniki držejo v imenu Slovencev slovensko narodnost tlačiti — je odveč, posebno od ljudskega učitelja!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Nemci in Magjari so zadovoljni, da je Kallay imenovan za vzajemnega finančnega ministra in ob enem za vodjo civilne uprave v Bosni in Hercegovini. Prav imajo. Saj je uže l. 1877 pravil, kako se Slovanom s pomočjo zasedanja Bosne najleži neprilike delajo. — Minister Konrad bil je nedavno od liberalcev odstavljen, pa bi se gotovo še kesali, ko bi jim se ustreglo; kajti minister Konrad je vendar njihov mož, kar posebno Slovenci le preveč čutimo. Nemški profesorji razsajajo kot politični agitatorji, kakor pod Stremajerjem. — Deželni zbor štajerski imel je do sedaj 2 seji. V prvej je naš poslanec dr. Dominkuš se pritožil, zakaj nemška večina slovenskih poslancev ne pusti v nobeden važnejših odborov, kar se prav slabo strinja s večnim

upitjem, češ Nemce na slovenskem Štajerskem zatirujejo. Besede so pomagale; kajti v drugi seji bili so Slovenci prvokrat izvoljeni v finančni odbor, ki drži deželno mošnjo v rokah (izvoljen je bil dr. Dominkuš), v šolski odbor (Fr. Šnideršič), v peticijski odbor (J. Žolgar) in v odbor za stran uprave v Slatinskih toplicah (Dominkuš in Radaj), v velevažnem kulturnem odboru pa ni noben Slovenec. Tretja seja bode v soboto. — Na Dunaji zboruje komisija mož, ki imajo kedaj nasvetovati, kde bi se dalo kaj prihraniti, da bi menje državnih stroškov bilo: čuti je, da bodo nasvetovali razpust več namestnij, deželnih vlad, okrajnih glavarstev, nekaj nadsodnij. — Ljubljanskemu slovenskemu županu v čast bil je v nedeljo sijajen banket (obed), pri katerem se je ministru grofu Taaffeju sklenola in takoj odposlala zaupnica, za katero se je minister tudi precej zahvalil. — Na Moravskem okolo Bretislava delajo še skrivni požigalci grozen strah, zaporedom gori, v nekej vasi je pogorelo 60 hiš. — V ogerskem državnem zboru je jud Wahrmann opsoval znanega poslanca Istoczyja, ki dela na to, da bi se judi iztirali iz Ogerske pa iz vse Evrope. Istoczy je tirjal preklica in nezadobivši ga loputne juda okolo ušes. Sedaj se potegnejo vsi liberalci za juda in predsednik pokrega Istoczyja. Ta pozove Wahrmana v dvboj. Blizu Erczyja ob Donavu iz pištol drug v drugega vstrelita, pa nobeden ni zadet.

Vnanje države. Stari prusko-nemški cesar Viljelm učakal je izrednih dogodkov. Postal je pradedek, ter pri krstu držal pravnučiča. Stali so toraj okolo krstnega kamna praded Viljelm in njegova žena, dedec cejarjevič Friderik in njegova žena, oča princ Viljelm in mati, tedaj bili so vsi 4 rodovi živi navzoči. Ruski car je slovo dal ministru Ignatijevu; veselijo se tega vsi Judi in Nemci. Pravoč je, da je nemški Bismark silil na odstavljenje Ignatijeva. Tega naslednik je grof Tolstoj. General Črnajev poslan je v Samarkand, Skobeljev pa v Minsk. Slednji dobil je nalog mesta Ljublin in Kovno spremeniti v velike trdnjave. — Srbski liberalci so iztopili iz skupštine; ta ni bila več sklepčna, razpisale so se nove volitve, a pri teh so bili vsi liberalci zopet izvoljeni. — Garibaldi vendar niso sežgali, kakor je naročil, ampak so ga navadno pokopali, v Rimu so pristaši njegovi napravili svečanost pa so se stekli z nasprotniki. — V Egiptu je prišlo do krvi preli-vanja, nek italijanski delavec in greški potepuh sta v Aleksandriji z nožem napala nekega Araba, to je bilo povod tepežu in groznej rabuki. Mrtvih je okolo 200 in ranjenih, med temi blizu 70 Evropecev. Arabi egiptovski so razkačeni; Arabi-paša pa jim je glavač, s katerim tudi sultanov poslanik Derviš-paša vleče. Obadva sta dala v Aleksandriji šance navoziti, kanonov navreti in 12.000 vojakov zbrati. Vsled tega se Engleži in Francozi ne upajo iz brodovja streljati v Aleksandrijo.

Sploh Francozi in Engleži so v hudih zadregah; ne upajo ne naprej, ne nazaj. — Grki se tudi pripravljajo na boj in uže podpirajo upor Krečanov zoper Turka. — Italijani se prav čudno obnašajo in komaj prekrivajo svoje veselje, da so Francozi in Engleži v Egiptu svojo breco dobili.

Za poduk in kratek čas.

Podsreda.

V kozjanskem okraji nahaja se občina in trg po imenu Podsreda. Občini pripada trg in srenja Gradiše. Trg ima 81 hiš in 628 prebivalcev po predzadnjem štetju, z Gradišem vred pa na 1985 oralih zemlje 104 hiše in 811 duš. Skoz trg držijo 3 ceste.

Prva pelja proti Kozju, druga v št. Peter, tretja v Koprivnico in dalje v Reichenburg. V Podsreda imajo c. k. pošto, zdravnika, 2 razredno nemško-slovensko šolo in farno cerkev s farovžem. Cela župnija šteje 2100 duš v občinah Podsreda, Pečice in Gorjane.

Farna cerkev je nekdanj stala na pokopališču ob skrajnem severnem koncu trga pa jo je l. 1798 požar tako oškodoval, da so 50 korakov proč od pokopališča proti južnej strani pozidali novi hram božji. Poslopje v letih 1800—1806 postavljeno je precej lepo, toda znotranja oprava se menje odlikuje.

Veliki altar sv. Janezu krstitelju posvečen dobil je l. 1868 nov tabernakelj. Krstni kamen je iz črnega marmorja sekan. Orgle so od l. 1822 ter štejejo 10 registrov. Zvonik so tudi l. 1822 vzdignoli in s plehovino pokrili. V njem visijo 3 zvonovi, 23 $\frac{1}{2}$ centa težki, katere je celjski zvonar Steinmetz l. 1806 vliil. Podružnic pripada fari 5: sv. Ožbalt na Pečicah, Mati 7 žalostij na sv. gori, sv. Ana na sv. gori, sv. Mohor in Fortunat na sv. gori in kapela sv. Filipa in Jakoba v gradu Podsredskem.

Staro farno cerkev na pokopališču so podrli in pozidali mrtvašnico, katerej so vzdali nagrobni kamen l. 1731 umrle Eleonore Barbin, rojene grofinje plem. Waxenstein. Okolica hranjuje mnogo lončarske ilovice, peščenega kamenja pa tudi premoga vendar v tako pičlej množini, da se ne splača kopati ga. Občina poseda 24 oralov pašnika in 27 oralov gozda. Sejmov je na leto sedem: soboto pred tiho nedeljo, 3. maja, binkoštno soboto, 24. junija, na sv. Matejevo, 18. oktobra in 19. novembra.

Posestnik gradu in grajščine v Podsreda je sedaj knez Hugon plem. Windischgrätz. Grajščina je precej velika: 23 oralov njiv, 64 oralov travnika, 29 pašnika, 51 oralov gošče in 1836 oralov gozda.

Tega je toraj največ. Žgejo veliko ogelja in v cigoncah se ožge vsako leto mnogo in prav izvrstne opeke ali ciglov.

Grad je uže staro poslopje pa dobro ohranjeno. Ima 18 soban in 3 velike kleti. Kdo da je grad pozidal in kedaj, to ni znano. Prvi grajščak se imenuje l. 1273 nekov Meinhard von Herberg (Podsreda) pa njegova supruga Irmengard, ki sta nekoje svojih pristav blizu Laboda na Koroškem bila sporočila nunskem samostanu v Mahrenbergu.

V letih 1291, 1317 in 1320 omenja zgodovina nekšnega Friderika, l. 1320 Seifrieda in Ulrika in l. 1363 Engleina kot grajščake Herberške ali podsredske. Vendar slednji so le ime takšno imeli, lastništvo pa je bilo uže pri drugih rodbinah. Kajti l. 1264 je Henrik plem. Schärffenberg v Mariboru dobil pravdo zoper gosp. plem. Lengburg ter vsled tega postal lastnik grajščine v Podsreda. Poznejši lastniki so bili: Herman plem. Kranichberg, Henrik škof Krški na Koroškem; baron Saneški, grof Friderik celjski l. 1441, dalje l. 1490 Pankracij plem. Auersperg, l. 1497 Jurij Schnitzenbaumer, l. 1547 Martin Gillig, l. 1569 Gašpar baron plem. Herberstein, l. 1670 grof Erazem plem. Tattenbach, l. 1681 grof Barbo, l. 1730 baron Afaltrern, l. 1789 baron Lazarini, od katerih je posestno kupil Verijand knez Windischgrätz.

Smešnica 24. Nek potnik vpraša na cesti došlega fantiča, koliko ur, da še je do bližnjega mesta. „Bi vam ne znal na tenko povedati, koliko da jih je“, odgovori fantič, „toliko jih pa gotovo je, kolikor je hiš ob cesti, in še več, ker pri neki hiši imajo celo po dve uri.“

Ivan Dub.

Razne stvari.

(Telegram.) Ptuj dne 14. junija. Znani nemčur Dr. Michelitsch je snoči po polnoči v kavarni „Europa“ v družbi svojih prijateljev natakarja Pogačnika, črevljarja Grabarja, usnarja Janežiča, sedlarja Mahalko, mirnega Slovence, s pestjo v obraz vdaril, ker ni hotel pomagati peti „Wacht am Rhein“.

(Tabor v Celji) je vlada prepovedala. Slovenci se toraj nadejamo, da tudi nemški „Partei-tag“ ne bode dovoljen.

(Srenjski pisac) v Brezji je brez županovega vedenja in volje podpisal na Mihaličevo prošnjo imena večih Slovencev pa tudi nemčurjev ter odposlal. Pisac je vrlo slovenskega očeta sin. Sram ga bodi tem bolje!

(Sv. Lenartski poštar) v Slovenskih goricah je dolžen do $\frac{1}{2}$ l. ure vse ljudem izročiti, kar po pošti pride. Dosedanjemu kujanju je konec storjen.

(Od Gaberka pri Šoštanj) se nam piše, da letina ondi dobro kaže; slana in toča ni škodovala veliko. Marija Zajčeva je znorela, da jo morajo čuvati; Treza Videmšekova pa je tri deklice porodila, ena je od krsta domov umrla.

(*Dr. Bleiweissove podobe*) izvrstno malane prodava F. Kolman v Ljubljani. Podoba v oljnato barvanem tisku velja 3 fl. na platno razpeta z okvirom 6 fl. 50 kr. Čistega dohodka teh podob polovica je namenjena za Narodni dom, polovica pa za cerkev Srca Jezusovega.

(*Praktično metodiko*) slovensko želi izdati g. Ivan Lapajne, šolski ravnatelj v Krškem ob Savi, ako se oglasi dovolj naročnikov. Knjiga s 150 stranmi bode stala 80 kr.

(*Zoper podpisanje Mihaličeve prošnje*) protestirajo posestniki Janez Volk, Franc Čagran in Jarnej Matjašič; kajti ti možje še prošnje videli niso in bi radi vedeli, kateri „lump“ je njih imena podpisal.

(*Pri sv. Duhu ob Šavniškej dolini*) nagajajo nadučitelju nestrpljivi svetovalci šolskega krajnega sveta prav nemilo. Jemljejo njive in podrli so mu hlev ter lončarju prodali. Tudi katehetu delajo preglavic. Kako zamorejo tedaj učniki deco z veseljem učiti?

(*Pogoreli so*) fabrikant Seržič v Mariboru nad železnim mostom in J. Divjak v gornjih Žerjavcah.

(*Slovenski uradovati*) so prepovedali sodniki Lulek v Celji (oj, oj), plem. Fladung v Šmariji in Nuackh t. j. Novak v gornjej Radgoni. Možje ne znajo prav slovenski, zato se pa naj Slovenec zavoljo njih uči nemški!

(*Za male šole*) bo na Štajerskem drugo leto trebalo 1.300.000 fl.

(*Oderuh Orechegg v Mariboru*) je zavoljo odelstva obsojen za 14 dni v kajho.

(*Dvestoletnico*) svojega obstanka obhaja naš domači regiment števil. 47 dne 25. julija.

(*Živinski sejem*) bo pri sv. Tomaži nad Veliko nedeljo na god sv. Alojzija 21. junija.

(*Kres*) objavlja v 6. števil. Zvezdana, Prvo cvetje, Tici, Mačeha, Ivere, Bosenske zagonetke, Štiri pesni iz francoskih vojsk, Nekoliko o strupenih kačah, Kako se umetno led dela, Ulrich vitez Liechtenstein, Zbirka slov. pregovorov iz leta 1592, Hrvatska-slovenska vstaja pod panonskim Ljudevitom, Zgodovinske črtice o nekdanji provinciji Windischgrätz, Drobnosti. Kres velja 2 fl. do novega leta.

(*Ljublanski Zvon*) priobčuje v 6. zvezku: Negodni ptičici, Na tuji zemlji, Malo življenje, Iz mladih let, O prikaznih in duhovih, Jedinstvo slovenske dežele, Kupčija v spomladi, Na domu, Mojemu grajalcu, Bajke in povesti o Gorjancih, Pogovori, Matej Tonejec-Samostal, Fran Hlavka, Šolstvo v Bolgarskem, Knjige Matične, Spominski list, Slovenski glasnik. Zvon stane do novega leta 2 fl. 30 kr.

(*Jurčičevi zbrani spisi*) pridejo v 10 zvezkih v Ljubljani v „Narodni tiskarni“ na svitlo v ličnejski osmerki. Prvi zvezek je uže izišel in obsega najboljši slovenski roman: „Deseti brat“, ter velja s poštnino vred 1 fl.

(*Ormoško hranilno in posojilo društvo*) vabi vse društvenike k zborovanju dne 25. junija popoldne ob 3. uri v pisarnici gosp. dr. Geršaka v Ormoži.

(*G. Julij plem. Kleinmayr*), do sedaj c. kr. profesor na učiteljski v Kopru, je s 1. oktobrom t. l. premeščen v Gorico. Njegova „Zgodovina“ slovenskega slovstva se dobi po poštni nakaznici za nižano ceno (jeden gold.) pri pisatelji, Capo d'Istria; pri skupni naročbi á 80 kr.

(*Spremembe v Lavant. škofiji*). Č. g. M. Stoklas postali so dekan v Brežicah, č. g. Sim. Gaberc, župnik v Framu in č. g. Janez Nedeljko je umrl 33 let star.

(*Sejmi*) 16. jun. Gabersdorf pri Lipnici, 19. junija Tinsko, 21. jun. Buče, Vreńska gorca, 22. jun. sv. Jurij ob južnej železnici, Sevnica ob Savi, Šoštanj, 24. jun. sv. Jurij pod Tabrom, Konjice, Laško, sv. Lenart v Slov. gor., Podsreda, Šetale, Strass.

Loterijne številke:

V Trstu 10. junija 1882: 52, 88, 62, 36, 16.
V Linci " " 76, 4, 65, 14, 29.
Prihodnje srečkanje: 24. junija 1882.

Najnovejši kurzi na Dunaji.

Papirna renta 76.60 — Srebrna renta 76.65 — Zlata renta 94.40 — Akcije narodne banke 833.— — Kreditne akcije 326.— 20 Napoleon 9.54 — Ces. kr. cekini 5.66 —

1—3

Učenec

slovenskega in nemškega jezika zmožen sprejme se v štacuno z mešanim blagom. Več pové g. Martinc, trgovec v Mariboru.

1—2

Ponudba.

Želim prevzeti prodajalnico z mešanim blagom na deželi, brez konkurence.

Kdor mi to naznani, in da jaz prevzamem, dobi od mene 20 fl. Naznanila sprejema iz prijaznosti oprav. „Gospodarja“ pod števil. 20.

Flos lepega vinogradnega kolja,

t. j. 12—13.000 kolov določje po Dravi iz Brezja (Fresen, Kärntnerbahn). Bliže n. pr. do Maribora velja 1000 kolov 7 gold., dalje pa do 8 fl. 50 kr.

1—2

Blaž Ditner.

Išče si službe

mežnarja in organista, ali pa tudi samo organista, dobro izučen in poštenega obnašaja fant.

Več se izve pri g. Jan. Kos-u, organistu na Ptuj. (Pettau).

Posojilnica v Celji

sprejema hranilne vloge tudi od ljudi, ki niso udje posojilnice, in plačuje od njih obresti po

5 gld. od 100 gld. na leto.

Uradni dan je vsaki torek dopoldne.

Posojilnica v Mariboru

uraduje vsaki torek in soboto.

Hranilne vloge na 5⁰/₀ obresti in vsakojaka plačila sprejemajo se vsaki uradni dan.

Posojila se dajejo samo v torkih.

Društvena pisarnica

je v Tegetthoffovih ulicah hiš.-št. 9.

7-7

Odbor.

Zahvala in priporočba.

Zahvaljujem se vsem, kateri so me dozdaj z naročili podpirali, prav srčno, in priporočujem se jim, kakor tudi sploh p. n. občinstvu, posebno č. g. duhovnikom, uradnikom itd. v daljno naročbo.

Prizadeval si bodem, vsakemu njegovo voljo po svoji najboljši moči izpolniti.

Posebno opozorujem č. duhovščino, da izdelujem tudi talarje, birete in kolarje lepo in po prav nizki ceni.

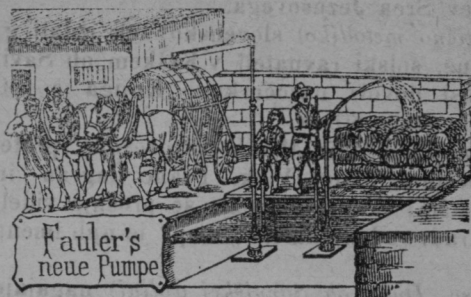
Naročila iz dežele izvršujem ravno tako vestno in pridem oddaljenim tudi na dom mere jemati.

Z velikim spoštovanjem

Franc Jesenko,

10-12 krojač v Mariboru, Pfarrhofgasse št. 15.

Dobre sesaljke, vodovlaki ali pumpe.

Faulerjeva patentna sesaljka, vodovlak ali pumpa

za vzdigovanje vode, gnojnice pripada najboljim, pri-

prosto narejenim in najcenejšim pumpam. Prodava se v dvojnej velikosti.

Štev. 1. s cevjo po 60 centimetrov široko v premeru in po 3¹/₂ metra visoko ter velja 24 fl.

Štev. 2. ima 75 centimetrov v premeru debelo cev, ki je tudi 3¹/₂ metra visoka, pa velja 35 fl. to pa v štacuni v Gradci. Za dobroto se daje poroštvo, namreč, da vzdigne v eni uri po 7000 litrov tekočine.

Anton Körösi,

trgovec z železom v Gradci

5-6

Griesgasse Nr. 10.

Gasilnice

vsakovrstne velikosti in stroja, s pristopnimi ventili, najizvrstnejše delane, in velike moči za brizganje, prilične srenjam, mestom, trgom in njihovim gasilnim društvom.

Brizgalnice

na kolesih, nosljah, v putah za vrte,

Vodonosnike razne sestave, najboljše cevi iz konopnine, gumija, za sesavanje vode ali za napeljavanje vode, dalje vretenice in tebtnice za ove cevi, kakor tudi drugo

orodje gasilcem potrebno

priporočuje po najnižji ceni proti 5letnemu poroštvu

ALBERT SAMASSA

c. k. dvorni zvonar in fabrikant strojev in gasilnega orodja

v Ljubljani.

Srenjam in gasilnim društvom dovoli se plačevanje v rokih. Podrobne cenilnice dopošilja brezplačno in franko